

สรุปการประชุมผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อโครงงานวิจัยเรื่อง “การประเมินความคุ้มค่าของการผ่าตัดด้วยระบบนำวิถี ในผู้ป่วยโรคเนื้องอกสมองและเส้นเลือดในสมองผิดปกติ”

วันศุกร์ที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2556 เวลา 13.00-16.30 น.

ณ ห้องประชุม 1 โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP) กระทรวงสาธารณสุข

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

1. ศ.นพ.นครชัย เปื๋อนปฐม	ราชวิทยาลัยประสาทศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ผศ.นพ.ไชยวิทย์ ธนไพศาล	ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. รศ.โกวิท คำพิทักษ์	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. นท.นพ.สรยุทธ ชำนาญเวช	คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
5. นพ.สัมฤทธิ์ ศรีธำรงสวัสดิ์	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
6. ภก.นคร ตั้งวันเจริญชัย	กองควบคุมเครื่องมือแพทย์
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
7. คุณมัลลิกา ลดาวัลย์ ณ อยุธยา	สมาคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเครื่องมือแพทย์ไทย
8. ดร.นพ.ยศ ธีระพัฒนานนท์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
9. ดร.ภญ.นัยนา ประดิษฐ์สิทธิกร	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
10. ภญ.ธนพร บุษบาวไล	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

รายชื่อผู้ติดตาม

1. ผศ.นพ.เกรียงศักดิ์ ลิ้มพัสถาน	ราชวิทยาลัยประสาทศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. นพ.กุลพัฒน์ วีรสาร	ราชวิทยาลัยประสาทศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
สถาบันประสาทวิทยา
3. คุณศิริชัย จรัสวัฒนกุล	สมาคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเครื่องมือแพทย์ไทย
4. คุณนพปฎล องอาจเขาว์เลิศ	สมาคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเครื่องมือแพทย์ไทย

เริ่มประชุมเวลา 13.00 น.

ผู้วิจัยกล่าวถึงที่มาของงานวิจัย เนื่องด้วยสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) และโครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP) ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในการพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยเปิดรับหัวข้อวิจัยจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียปีละ 2 ครั้ง มีกระบวนการคัดเลือกหัวข้อและศึกษาวิจัยอย่างรอบด้าน รวมทั้งเปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแก่คณะกรรมการ

พัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ทั้งนี้ หัวข้อวิจัยเรื่อง “การประเมินความคุ้มค่าของการผ่าตัดด้วยระบบนำวิถี ในผู้ป่วยโรคเนื้องอกสมองและเส้นเลือดในสมองผิดปกติ” เป็นหนึ่งในหัวข้อที่ได้รับการคัดเลือกในปี พ.ศ. 2556 รอบที่ 1 และอยู่ในขั้นตอนพัฒนาโครงร่างงานวิจัย ในการนี้ HITAP จึงได้เชิญประชุมผู้เชี่ยวชาญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออภิปรายและขอข้อเสนอแนะในการกำหนดขอบเขตและแนวทางในการทำวิจัยเรื่องดังกล่าว

ประเด็นอภิปรายและข้อเสนอแนะ

- การผ่าตัดด้วยระบบนำวิถี (neuronavigation) มีประโยชน์ชัดเจนในเรื่องความแม่นยำและการแสดงตำแหน่งของรอยโรค ช่วยให้การผ่าตัดมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของการผ่าตัดเนื้องอกในสมองด้วยระบบนำวิถีไม่ได้สัมพันธ์กับปริมาณก้อนเนื้องอกที่เหลือหรือที่ผ่าตัดออกมาได้ เนื่องจากมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผ่าตัด เช่น เนื้องอกอยู่ในตำแหน่งที่ผ่าตัดได้ยากถึงแม้จะมองเห็นได้อย่างชัดเจนผ่านเครื่องนำวิถี รวมทั้งปัญหาเรื่องของ brain shift ซึ่งเป็นจุดอ่อนของเครื่องนี้ ดังนั้นประโยชน์หรือความคุ้มค่าของเครื่องนำวิถีอาจต่างกันขึ้นกับตำแหน่งของโรค
- การผ่าตัดด้วยระบบนำวิถีสามารถใช้ได้กับข้อบ่งใช้อื่นด้วยนอกเหนือจากการผ่าตัดสมอง เช่น การผ่าตัดในระบบ ENT orthopedic การผ่าตัดไขสันหลัง การผ่าตัดช่องท้อง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาการผ่าตัดในผู้ป่วยโรคเส้นเลือดในสมองผิดปกติอาจทำได้ยาก เนื่องจาก การผ่าตัดโรคดังกล่าวมีไม่มาก และใช้การผ่าตัดเป็นวิธีสุดท้ายในการรักษา
- ค่าใช้จ่ายส่วนเพิ่มที่โรงพยาบาลเรียกเก็บจากผู้ป่วยในการผ่าตัดด้วยระบบนำวิถีมีราคาไม่สูง (ประมาณ 5,000-15,000 บาทต่อครั้ง) แตกต่างกันไปในแต่ละโรงพยาบาล อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาต้นทุนต่อหน่วย (unit cost) มีต้นทุนที่ค่อนข้างสูง เนื่องจากจำนวนผู้ป่วยที่ผ่าตัดด้วยวิธีนี้มีไม่มาก ซึ่งโรงพยาบาลยังต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้อยู่
- การผ่าตัดโดยใช้เครื่องช่วยในการผ่าตัดหรือการผ่าตัดที่มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ อาจไม่ใช่ประเด็นพิจารณาในเรื่องของสิทธิประโยชน์ใหม่ แต่เป็นเรื่องวิธีการจ่ายเงิน โดยให้พิจารณาไปที่ระบบให้รหัสกลุ่มวินิจฉัยโรคร่วม (Diagnostic Related Group, DRG) ซึ่งยังไม่ครอบคลุม เนื่องจากการผ่าตัดด้วยระบบนำวิถีนี้ยังไม่มีใช้โดยทั่วไป มีเฉพาะบางโรงพยาบาลเท่านั้น โดยทีมผู้วิจัยอาจทำงานร่วมกับศูนย์พัฒนากลุ่มโรคร่วมไทย (ศรท.) ในการพิจารณาการจ่ายแยกส่วนกันระหว่างการผ่าตัดและการใช้เทคโนโลยีช่วยต่างๆ
- ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ทีมผู้วิจัยควรคำนึงถึง learning curve ของแพทย์ที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการผ่าตัด รวมถึงต้นทุนในส่วนนี้ด้วย นอกจากนี้ทีมผู้วิจัยอาจศึกษารวมไปถึงเทคนิคการฉายภาพระหว่างการผ่าตัดวิธีอื่นๆ ด้วย นอกเหนือจากเครื่องนำวิถี
- การผ่าตัดด้วยระบบนำวิถีควรมีการระบุข้อบ่งใช้ที่ชัดเจน โดยให้ใช้เฉพาะในกลุ่มผู้ป่วยที่จำเป็นเท่านั้น ซึ่งโดยทั่วไปในการผ่าตัดเนื้องอกในสมองจะใช้กับเนื้องอกที่มีขนาดเล็ก (เล็กกว่า 3 ซม.) หรือเนื้องอกที่อยู่ในตำแหน่งลึกๆ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเครื่องนำวิถีไม่จำเป็นต้องมีใช้ในทุกรัฐบาล ขึ้นกับศักยภาพของโรงพยาบาล ประกอบกับปริมาณการใช้ทั้งประเทศมีค่อนข้างน้อยด้วย

- ทีมผู้วิจัยเสนอแผนในการทำวิจัย 2 ขั้นตอน คือ
 1. การทำ extensive review จาก guideline ที่มีการระบุถึงข้อบ่งใช้ของเครื่องนำวิถี โดยพิจารณาเชื่อมโยงไปถึงการศึกษาทางคลินิกที่มีหลักฐานสนับสนุนในข้อบ่งใช้นั้นๆ (โดยทีมผู้วิจัยอาจทำงานร่วมกับราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยและวิทยาลัยประสาทศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย) รวมทั้งประมาณการจำนวนผู้ป่วยที่ต้องใช้การผ่าตัดด้วยวิธีนี้ อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า guideline ที่มีการระบุข้อบ่งใช้อาจหาได้ยากเนื่องจากยังไม่เคยเห็นมาก่อนเช่นกัน
 2. คำนวณหาต้นทุนและจุดคุ้มทุนในการใช้เครื่องนำวิถี ภายใต้ข้อบ่งใช้ที่เหมาะสม
- ทีมผู้วิจัยนัดประชุมผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2556 เพื่อรายงานผลเบื้องต้นการทบทวนหลักฐานที่แสดงถึงข้อบ่งใช้ของเครื่อง รวมถึงร่วมวางแผนการประเมินต้นทุนต่อไป ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมชีวการแพทย์ (biomedical engineering) ได้แก่ ผศ.ดร. จักรกฤษณ์ ศุทธากรณ์ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมประชุมเพิ่มเติมด้วย

ปิดประชุมเวลา 15.00 น.

ผู้จัดบันทึกการประชุม
 ญญ.ธนพร บุษบาวไล